

23.4.2009

Valtion yhteinen viestintäratkaisu - esitutkimushanke**Asettaminen**

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut Valtion yhteisen viestintäratkaisun esitutkimushankkeen.

Toimikausi

23.4.2009 – 31.12.2009

Tausta

Valtion ICT-strategian mukaisesti Valtion yhteisen perustietotekniikka-alueen suunnittelu käynnistettiin vuonna 2008. Perustietotekniikka-alueen palvelut ovat luonteeltaan sellaisia, joilla nähdään saavutettavan koko valtiorahallinnon tasolla merkittäviä hyötyjä yhtenäistämisen, yhteentoimivuuden ja suurten volyymien muodossa.

Ensivaiheessa perustietotekniikan-alueella on tunnistettu seuraavat hankekokonaisuudet;

- Yhteiset tietoliikenne- ja puhopalveluratkaisut,
- Valtion yhteinen viestintäratkaisu,
- Työasemapalvelut ja
- Käyttöpalvelut

Näiden hankkeiden valmistelua on tehty määrätietoisesti ValtIT- kärkihankkeiden muodossa. Osa hankkeista on edennyt jo hankinta- ja toteutusvaiheeseen ja valtaosassa perustietotekniikan hankekokonaisuuksia toteutetaan esitutkimusvaihe vuoden 2009 aikana.

Hallitusohjelman mukaisesti julkisen hallinnon toimintaa, palvelurakenteita, yhteispalvelua, puhelinpalveluja ja sähköistä asiointia kehitetään voimakkaasti esimerkiksi etänevotteluratkaisujen muodossa.

SADe-hankkeen (Sähköinen asiointi ja Demokratia) 28.1.2009 valmistuneessa loppuraportissa todetaan, että palvelurakenteiden muutokset edellyttävät yhteisiä tietoteknisiä ratkaisuja ja mahdollistavat entistä asiakaslähtöisempien sähköisten asiointipalveluiden tarjoamisen kansalaisille ja yrityksille. Hallitus linjasi tietoyhteiskuntakehitystä ja sähköistä asioinnin vauhdittamista koskevassa kannanotossaan 6.3.2009, että videoneuvotteluyhteyksien ja etäpalvelujen käyttöä edistetään koko yhteiskunnassa. Hallituksen asettama tavoite on, että vuoteen 2013 mennessä 20% julkisen hallinnon kotimaan matkoista korvataan verkkokokoo-

uksilla.

Edelleen voimassa olevaan hallitusohjelmaan on kirjattu ympäristöpoliittisia tavoitteita, joilla hillitään ilmastonmuutosten kiihtymistä mm. liikkumistarpeen vähentämisenä panostamalla tietoverkkojen ja viestintäpalveluiden kehittämiseen.

Yhteispalvelupisteiden etäpalveluprojektissa selvitetään uusien viestintäratkaisuiden käyttöä palvelurajapinnassa. Lisäksi nähdään, että ALKU -hankkeen myötä syntyvissä uusissa aluehallintovirastoissa (AVI ja ELY) on otolliset mahdollisuudet tehostaa hallinnon toimivuutta uusien teknisien ratkaisuin.

Hallituksen asettaminen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää sekä toimintavarmaa, laadukasta ja monipuolista viestintäinfrastruktuuria että voimakasta hallinnon sisäisten prosessien sähköistämistä ja toimintatapamuutoksia.

Puhe- ja tietoliikenteen yhdentymisen (convergence) on luonut uuden sukupolven viestintäinfrastruktuurille uusia mahdollisuuksia ja soveltamiskohteita. Käytännöntasolla keskeiseksi haasteeksi on muodostunut eri palveluratkaisujen eriytyneisyys, mikä vaikeuttaa viestintäpalveluiden keskinäistä integraatiota. Koska viestintäratkaisuiden arvo on täysin riippuvainen sitä käyttävien osapuolten määrästä, on perusteltua pyrkiä rakentamaan mahdollisimman kattava ja yhteensopiva ratkaisu, jonka kautta mahdollisimman laajalti voidaan saavuttaa hallinnon henkilöstöä ratkaisun piiriin.

Viestintäratkaisun tavoitteet

Hallitusohjelmaa toteuttavista hankkeista ja Valtion IT -strategiasta johtaen voidaan asettaa valtion yhteisen viestintäratkaisun toiminnallisiksi tavoitteiksi, että se

- tukee ympäristöpoliittisia tavoitteita liikkumistarpeen vähentymisenä ja vähentää matkustamisesta aiheutuvia kustannuksia välittöminä matkakustannus- ja matka-aikasäästöinä.
- parantaa hallinnon läpinäkyvyyttä ja kansalaisen/asiakkaan palvelua nopeuttamalla päätös/asiankäsittelyn prosesseja, monipuolistamalla välitöntä asiakaspalvelua sekä lisäämällä hallinnon tavoitettavuutta.
- parantaa valtiohallinnon kustannustehokkuutta ja työn tuottavuutta ja tehostaa sekä monipuolistaa viestintää yli organisaatorajojen verkottuneessa palveluiden arvontuotantaketjussa.

Perustietotekniikan-alueella keskeiset IT- strategiset tavoitteet liittyvät suurten volyymien hyödyntämiseen ja jatkuvan palvelutuotannon hallinnan keventämiseen.

Viestintäinfrastruktuurin, joka on selkäranka kehittyneempien palveluiden toteuttamiselle, tulee olla pitkälti yhtenäinen yli organisaatorajojen mahdollistaen sujuvan ja rikkaan kommunikaation ajasta ja paikasta riippumatta. Ratkaisujen yhtenäisyys parantaa myös työvoiman liikkuvuutta vähentämällä panostuksia osaamiseen ja erilaisten käyttötapakulttuurien omaksumiseen. Lisäksi ajantasaiset ja modernit viestintäratkaisut parantavat työvoiman saatavuutta pitkällä aikajänteellä.

Yhtenäisyyden rinnalla keskeinen viestintäratkaisulle asetettava tavoite on tietoturvallisuus.

Monimuotoinen viestintä edellyttää jaettavien aineistojen, yhteyksien ja viestien salaamista ja turvaamista koko viestintäketjun tasolla. Minimitavoitteena viestintäratkaisun tietoturvallisuudelle on se, että se täyttää ”hallinnollisen virkatyön” tietoturva vaatimukset.

Viestintäpalveluiden arvo on suoraan verrannollinen niiden käytön volyymiin. Näin ollen ratkaisuilta edellytetään helppokäyttöisyyttä ja selkeyttä. Laajan käytön saavuttaminen mahdollistaa myös ns. Metcalfen lain verkostoeffektit. Mitä laajempi yhtenäinen verkko on, sitä suurempi on sen arvo.

Tulos

Esitutkimushankkeen tuloksena on esitutkimusraportti sisältäen realistisen käsityksen valti-
on yhteisen viestintäratkaisun toteuttavuudesta, kustannustehokkuudesta ja tuottavuusvai-
kutuksista ja päätösehdotuksen hankkeen jatkovaiheiden osalta.

Tehtävä

Valtion yhteinen viestintäratkaisu- esitutkimushanke tuottaa esitutkimusraportin viestintä-
ratkaisun toteutettavuudesta 30.9.2009 mennessä. Tavoitteena on, että Valtion yhteinen
viestintäratkaisu on palvelutuotannossa Valtion IT- palvelukeskuksen (VIP) palveluna vuo-
den 2011 aikana. Vuoden 2011 jälkeen palvelun käyttöönotto vaiheistetaan käyttöönotto-
valmiuksien puitteissa käyttöönottoerittäin.

Eri käyttötilanteisiin soveltuvia sähköisiä viestintäratkaisuja (telepresence, videoneuvottelu,
työasematasoiset ja muut päätelaite riippumattomat palvelut) tarkastellaan esitutkimusvai-
heessa laajasti. Erityistä huomiota kiinnitetään palvelukokonaisuuden yhteentoimivuuteen.
Suppeimmillaan viestintäratkaisu sisältää valtion yhteisen sähköpostin ja kalenterin lisäksi
myös pikaviesti-, läsnäolo- ja myöhemmin myös kevyet puhelin- sekä videoneuvottelu-
mahdollisuudet. Valtion yhteinen viestintäratkaisu- palvelukokonaisuuden sisältö täsmen-
tyy esitutkimusvaiheen aikana.

Hankkeen työskentely käynnistyy hankkeen ohjausryhmässä hyväksytyn projektisuunni-
telman mukaan. Esitutkimusvaiheen tuloksena syntyy esitutkimusraportti, joka sisältää
selvitykset seuraavilta alueilta.

Tarvekartoitus, joka sisältää mahdollisimman kattavan selvityksen eri hallinnonalojen
tunnistamista *tarpeista* viestintäratkaisuihin liittyen. Tarvekartoituksessa laaditaan myös
käyttötapaauksia, joilla voidaan konkretisoida viestintäratkaisuilta odotettavissa olevaa toi-
minnallista hyötyä.

Palvelutarjonta, joka sisältää kattavan selvityksen nykytilanteesta ja 1-3 vuoden aikajän-
teellä kehittymässä olevasta tarjonnasta kaupallisilla markkinoilla. Selvitys tehdään toimit-
tajatapaamisten ja alan markkinatutkimuslaitosten tuottaman dokumentaation pohjalta.

VIP palvelumäärittely, joka kuvaa hallinnolle tarjottavan palvelusisällön, palvelutasomää-
rittelyn, palvelun elinkaaren hallinnan, palvelukokonaisuuden, palvelun käytön edellytyk-
set, palveluhinnoittelun ja palvelun käyttöön liittyvät tuki- ja oheispalvelut.

Kustannusanalyysi ja hyötyanalyysi, joka kuvaa viestintäratkaisujen toteuttamiseen liit-
tyviä *toiminnallisia hyötyjä suhteessa tarvittaviin investointeihin*. Analyysi tarjoaa myös
pohjan palvelun *hinnoittelumallin ja hinnoittelun* tueksi.

Esitutkimusvaiheen aikana valmistellaan myös aihealueeseen **liittyviä linjauksia**, joiden
tekeminen on edellytyksenä ratkaisujen ja palveluiden käyttöönotolle.

Lisäksi esitutkimusvaiheessa laaditaan palvelun **käyttönotolle** ns. *käyttöönottosuunnitelmarunko* sekä *alustava vaiheistus käyttöönottojen* osalta vuodesta 2011 alkaen. Käyttöönotosuunnitelmarunkoa täsmennetään palveluhankinnan yhteydessä sekä ensimmäisten käyttöönottojen kokemusten perusteella.

Valtion yhteinen viestintäratkaisu- hanke sisältää myös mahdollisesti **pilotteja**. Pilotit ovat luonteeltaan Proof of Concept (PoC)- projekteja, joiden keskeinen tavoite on todentaa ratkaisujen toiminnallisuutta ja soveltuvuutta rajatulla käyttäjajoukolla ja rajatussa käyttöympäristössä..

Esitutkimushanke katsotaan suoritetuksi hankkeen ohjausryhmän päätöksellä kun esitutkimusraporttiin saatujen lausuntojen pohjalta olennaisiksi katsotut muutokset on huomioitu esitutkimusraportissa.

Esitutkimusvaiheen tulosten ja lausuntokierroksen perusteella hanke etenee palveluhankintavaiheeseen vuoden 2010 alussa. Palvelun hankintavaiheesta ja muista jatkovaiheista laaditaan erilliset suunnitelmat.

Hankkeen rajaus

Lähtökohtaisesti hanke rajautuu ns. ”hallinnollisen virkatyön” viestintäratkaisujen tarkasteluun. Kohteena on koko valtiorhallinto ja osin myös muu julkishallinto. Kansallisen turvallisuuden, operatiivisen toiminnan kuten liikenteenhallinta/telematiikka tai muiden erityisosa-alueiden viestintäratkaisut eivät sisälly hankkeen kohdealueeseen.

Organisointi

Ohjausryhmä

Neuvotteleva virkamies Max Hamberg, Valtiovarainministeriö pj.
 Johtaja Heikki Heikkilä, Alue ICT yksikkö
 Johtaja Anna-Maija Karjalainen, Valtion IT-palvelukeskus
 Tietohallintojohtaja Kari Kujanen, Oikeusministeriö
 Tietohallintojohtaja Tarmo Maunu, Ympäristöministeriön HA
 Yksikönpäällikkö Timo Rantanen, Hansel, Tietohallinnon hankinnat – yksikkö
 Tietohallintojohtaja Pekka Sinkkilä, Liikenne ja viestintäministeriön hallinnonala
 Tietohallintojohtaja Antero Taimiaho, Sosiaali- ja terveysministeriö
 Hankepäällikkö Raimo Kangaskoski, Valtion IT-palvelukeskus siht.

Projektiryhmä:

Hankepäällikkö Raimo Kangaskoski, Valtion IT-palvelukeskus pj. siht.
 Asiakkuuspäällikkö Tuomo Ahjokannas/Pekka Lahti, Valtion IT-palvelukeskus
 Järjestelmäasiantuntija Jan Elho, Liikenne- ja viestintäministeriö
 Projektipäällikkö Mika Knuutila, Valtion IT-palvelukeskus
 Jukka Kuumola, Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskus
 Toimialapäällikkö Sasu Laitinen, Hansel, tietohallinnon hankinnat – yksikkö
 Erityisasiantuntija Riitta Marttila, Oikeusministeriö
 Palvelupäällikkö Martti Nikkanen, VTT
 Johtava asiantuntija Kimmo Rousku, Valtion IT-palvelukeskus

Asiantuntijaryhmä:

Hankkeen tueksi perustetaan asiantuntijaryhmä. Asiantuntijaryhmän rooli hankkeessa on tukea hankeryhmän työtä asiantuntijanäkemyksin, osallistua yhteisiin työpajoihin sekä kommentoida hankeryhmän työn tuloksia hankkeen edetessä.

Ohjausryhmän, hankeryhmän ja asiantuntijaryhmän kokoonpanoa voidaan muuttaa hankkeen kestäessä hankkeen ohjausryhmän päätöksellä.

Hankkeessa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita Valtion IT-toiminnan johtamisyksikön hyväksymissä puitteissa.

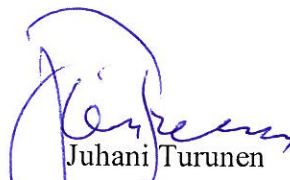
Kustannukset ja rahoitus

Työ tehdään virkatyönä. Kokouspalkkioita ei makseta.

Kukin taustayhteisö vastaa edustajiensa matkakustannuksista.

Hankkeesta aiheutuvia asiantuntija- ja erilliskustannuksia voidaan maksaa momentilta 28.01.21.

Alivaltiosihteeri

Juhani Turunen

Ylijohtaja, Osastopäällikkö

Silja Hiironniemi

JAKELU

Johtoryhmä
Projektiryhmä
Valtioneuvoston hankerekisteri

TIEDOKSI

Osallistuvat organisaatiot
Valtion IT koordinoitiryhmä